

**GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNINGEN, FÖRDJUPAD LÄROKURS I CIRKUSKONST
2005**

Utbildningsstyrelsen 2005

Innehåll

Kapitel 1. Den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och allmänna mål

1 § Den fördjupade lärokursen i cirkuskonst. Uppgift, värdegrund och allmänna mål

Kapitel 2. Undervisningens genomförande

2 § Synen på lärandet

3 § Studiemiljön

4 § Arbetsmetoder

Kapitel 3. Studiernas uppläggning och omfattning

5 § Studiernas uppläggning

6 § Studiernas omfattning

7 § Tiden för genomförande av studierna

Kapitel 4. Mål och centralt innehåll

8 § Mål och centralt innehåll

Förberedande undervisning

Grundläggande studier

Fördjupade studier

9 § Vuxenutbildning

10 § Individualisering av lärokursen och undervisningen

Kapitel 5. Bedömning

11 § Bedömningens syfte

12 § Elevbedömning

Kapitel 6. Betyg

13 § Betygets innehåll

Kapitel 7. Läroplanen

14 § Utarbetandet av läroplanen

15 § Läroplanens innehåll

Grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen, fördjupad lärokurs i cirkuskonst 2005

Kapitel 1. Den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och allmänna mål

1 § Den fördjupade lärokursen i cirkuskonst. Uppgift, värdegrund och allmänna mål

Cirkuskonst är en form av scenkonst. I en cirkusföreställning förenas många olika konstformer.

Syftet med undervisningen enligt den fördjupade lärokursen är att ge eleverna möjlighet till långsiktiga studier i cirkuskonst och möjlighet att bekanta sig med olika former av cirkuskonst, både traditionella och moderna, samt att vägleda eleverna i att förstå cirkuskonstens plats bland de olika konstformerna. Undervisningens syfte är att utveckla den nationella cirkuskonstkulturen och att utveckla samarbetet mellan utövande konstnärer, läroanstalter som erbjuder konstfostran samt andra instanser, både på det nationella och det internationella planet. Den fördjupade lärokursen i cirkuskonst ger eleverna färdigheter att söka sig till fortsatta studier.

Undervisningen baserar sig på en människosyn enligt vilken varje människa är en unik individ i interaktion med andra människor. Eleven är en deltagande aktör som är villig att lära sig och att utvecklas. Undervisningen skall stödja elevens mentala utveckling och växande till en insiktsfull, reflekterande individ som skapar sin världsbild utifrån sina egna erfarenheter. Undervisningen skall ge eleven stöd i att skapa sig en personlig syn på cirkuskonsten. Undervisningens centrala värdegrund är att acceptera och stödja elevens personliga konstsyn. I undervisningen skall man ta hänsyn till kulturens mångfald.

Målet är att stödja elevens personliga utveckling och att uppmuntra eleven till kreativitet, konstnärligt tänkande och konstnärlig verksamhet. Undervisningen hjälper eleven att utveckla en positiv jaguppfattning och stark självkänsla, och skapar förutsättningar för ett livslångt intresse för cirkuskonst. Målet är att vägleda eleven i att fokuserat och målmedvetet öva sig i cirkuskonst och utveckla sina fysiska talanger som instrument för det egna uttrycket. Målet är även att eleven skall lära sig att känna glädje över sitt eget och andras arbete och att bidra till att skapa en positiv miljö.

Kapitel 2. Undervisningens genomförande

2 § Synen på lärandet

Inom cirkuskonsten lär sig eleven genom sin egen verksamhet och sina egna erfarenheter. Eleven vägleds i att fördjupa sitt eget uttryck genom undersökande lärande. Inom undervisningen handleds eleven i att själv ställa frågor och söka lösningar på dem. Eleven handleds i att utnyttja sina tidigare lärdomar i nya situationer och att skapa nytt. Lärandet sker inom ramen för och i anknytning till en social och kulturell kontext. Eleven

vägleds i att arbeta självständigt och tillsammans med andra.

3 § Studiemiljön

Studiemiljön består av den fysiska, psykiska och sociala miljön samt läroplanen och undervisningsmetoderna. Studiemiljön skall avspegla utbildningsanordnarens värderingar samt synen på människan, konsten och lärandet.

Studiemiljön skall stödja eleven på ett mångsidigt sätt så att han tryggt kan växa och lära sig samt erbjuda upplevelser av framgång. Studiemiljön skall utformas så att den gör det möjligt för eleven att utveckla sin interaktionsförmåga, initiativförmåga och långsiktighet. Den skall fungera som en omgivning som uppmuntrar eleven att målmedvetet och självständigt utveckla sitt konstnärliga uttryck.

Undervisningslokalerna och –materiellen bör lämpa sig för undervisning i cirkuskonst i enlighet med läroplansgrunderna.

Utbildningsanordnaren skall fästa särskild vikt vid säkerhetsaspekten i fråga om övnings- och uppvisningslokaler och materiel. Materiellen skall vara vederbörligen kontrollerad och godkänd för användning.

Samarbetet med elevernas vårdnadshavare är viktigt.

4 § Arbetsmetoder

Läraren skall stödja lärandet genom att beakta elevernas individuella inlärningsstilar och utvecklingskedan. För det ändamålet kan individuella läroplaner för eleverna utarbetas.

Undervisningen i cirkuskonst ges i form av gruppundervisning och individuell undervisning. Den individuella vägledningen utökas efter hand som studierna framskrider.

Kapitel 3. Studiernas uppläggning och omfattning

5 § Studiernas uppläggning

Undervisningen enligt den fördjupade lärokursen i cirkuskonst består av grundläggande studier och fördjupade studier. De grundläggande och fördjupade studierna är i huvudsak avsedda för barn och ungdomar i grundskoleåldern. Bestämmelser om förberedande undervisning i cirkuskonst som huvudsakligen är avsedda för barn under grundskoleåldern skall ingå i en av utbildningsanordnaren godkänd läroplan. Detsamma gäller vuxenutbildningen i cirkuskonst.

På det fördjupade stadiet kan studierna indelas i huvudämnen och biämnena.

6 § Studiernas omfattning

De grundläggande och fördjupade studierna enligt den fördjupade lärokursen i cirkuskonst inom ramen för den grundläggande konstundervisningen har en beräknad omfattning på 1 300 timmar. Som grund för beräkningen av studiernas omfattning har använts en lektion av 45 minuters längd.

Vid ordnandet av undervisningen bör man beakta elevens ålder, tidigare förvärvade färdigheter och kunskaper samt de undervisningsmetoder som används.

Studierna inom ramen för de grundläggande studierna enligt den fördjupade lärokursen har en beräknad omfattning på 500 timmar.

Studierna inom ramen för de fördjupade studierna enligt den fördjupade lärokursen har en beräknad omfattning på 800 timmar.

Den beräknade omfattningen av den förberedande undervisningens lärokurs bestäms av utbildningsanordnaren.

7 § Tiden för genomförande av studierna

Utbildningsanordnaren bestämmer om tiden för genomförande av den förberedande undervisningen, de grundläggande studierna och de fördjupade studierna.

Kapitel 4. Mål och centralt innehåll

8 § Mål och centralt innehåll

Cirkuskonstens mål- och innehållsområden är: teknikundervisning, kroppskännedom, cirkuskännedom och scenvana. Målet är att handleda eleverna att uppfatta cirkuskonsten som en mångkonstnärlig konstform.

Målen för den fördjupade lärokursen i cirkuskonst inom ramen för den grundläggande konstundervisningen är att:

- eleven skall lära sig att förstå cirkuskonsten och dess betydelse i kulturen
- eleven skall lära sig att studera långsiktigt i överensstämmelse med sin egen läggning och sina egna intressen samt att skapa förutsättningar för ett livslångt intresse för cirkuskonst och färdigheter att söka sig till fortsatta studier
- eleven skall utveckla sin initiativförmåga och ansvarskänsla
- eleven skall utveckla en positiv jaguppfattning och en stark självkänsla
- eleven skall utveckla sina sociala färdigheter och lära sig att värdesätta övriga gruppmedlemmar samt sina egna och andras läroprocesser och inlärningsresultat
- eleven skall lära sig att uttrycka sig med hjälp av mångsidig erfarenhet av att uppträda.

Förberedande undervisning

Den förberedande undervisningen har lekandet som utgångspunkt. Tonvikten ligger på kroppsövningar och iakttagelser med sinnenas hjälp, samt utvecklandet av fantasin och initiativförmågan. Eleven handleds i att arbeta långsiktigt. Undervisningen läggs upp så att eleverna får positiva erfarenheter av att uppträda. Eleverna övar sig i att delta och fungera i grupp. De lär sig att använda cirkuskonstens vokabulär när de diskuterar sitt eget och andras arbete. I undervisningen beaktas elevens ålder och utvecklingsstadium.

Teknikundervisning

Mål:

eleven lär sig

- olika cirkusgrenars uttrycksformer.

Innehåll:

- utveckling av fysiska och grovmotoriska färdigheter med hjälp av grundläggande kroppsövningar och lek.

Kroppskännedom

Mål:

eleverna lär sig

- känna sin kropp och dess rörelsemöjligheter

Innehåll:

- eleverna bekantar sig genom mångsidiga kroppsövningar med sin egen kropp och med kroppens funktion och rörelsemöjligheter.

Kännedom om cirkuskonsten

Mål:

eleverna lär sig

- grunderna i cirkuskonst.

Innehåll:

- eleverna bekantar sig i samband med cirkusövningar med olika cirkuskonstgrenar och cirkuskonstens grundläggande vokabulär
- eleverna bekantar sig med cirkuskonsten och cirkusföreställningar genom praktiska försök och genom iakttagelser med hjälp av sina sinnen.

Scenträning

Mål:

eleverna lär sig

- att uttrycka sig och att uppträda

Innehåll:

- eleverna övar sig i att uppträda - först inför sin egen grupp, och senare inför en publik bestående av andra än dem som hör till den egna gruppen.

Grundläggande studier

Teknikundervisning

Mål:

eleverna lär sig

- grundläggande tekniker inom olika cirkusgrenar

Innehåll:

- långsiktig inövning, nivå för nivå, av tekniker som används inom olika cirkusgrenar
- eleverna bekantar sig med finmotoriska färdigheter som kännetecknar olika cirkusgrenar och övar sig i dem.

Kroppskännedom

Mål:

- eleverna lär sig
- kroppskännedom.

Innehåll:

- tonvikten ligger på att eleverna skall få ett positivt och naturligt förhållande till sin kropp
- övningar i styrketräning och muskeltöjning
- övningar som utvecklar koordinationsförmågan och rytmisinet.

Kännedom om cirkuskonsten

Mål:

- eleverna lär sig om
- cirkusens historia och cirkuskunskap.

Innehåll:

- eleverna bekantar sig med cirkusens och cirkuskonstens historia
- eleverna utvecklar sin cirkuskunskap och cirkuskännedom samt sin cirkusvokabulär
- eleverna bekantar sig med hur en cirkus fungerar, bevistar föreställningar och lär sig att analysera och tolka det sedda och upplevda
- eleverna bekantar sig med de säkerhetsmässiga aspekterna på cirkusträningen.

Scenträning

Mål:

- eleverna lär sig
- utveckla scenvana och använda olika cirkustekniker

Innehåll:

- eleverna utvecklar med hjälp av improvisation och lek sina färdigheter i att uppträda individuellt och i grupp
- eleverna uppmuntras att utveckla sitt konstnärliga uttryck och att sätta upp föreställningar på prov
- eleverna förbereder föreställningar av olika slag och får mångsidig erfarenhet av att uppträda.

Slutarbete

Som avslutning på den fördjupade lärokursen inom ramen för de grundläggande studierna skall eleverna under lärarhandledning sätta upp en föreställning, antingen individuellt eller i grupp. Eleverna gör själva en bedömning av det som de har gjort och får muntlig respons på sitt arbete.

Fördjupade studier

Inom de fördjupade studierna ges eleverna handledning som syftar till att utveckla deras förmåga att öva självständigt.

Teknikundervisning

Mål:

eleverna lär sig

- färdigheter och kunskaper i ett eller flera biämnena
- de tekniker som behövs inom huvudämnet

Innehåll:

- eleverna fördjupar sitt kunnande i huvudämnet och utvecklar sina färdigheter i ett eller flera biämnena
- eleverna övar sig i konstarter som stödjer deras tekniska kunnande och fördjupar utvecklingen av deras färdigheter
- eleverna ges handledning i att öva självständigt.

Kroppskännedom

Mål:

eleverna lär sig

- att känna sin kropp och att lyssna på den
- att förstå kroppsvårdens betydelse för välbefinnandet.

Innehåll:

- eleverna lär sig att upprätthålla och utveckla kroppsbalansen: vighet, styrka, uthållighet och koordination
- man går igenom grunderna i människans anatomi och fysiologi samt matvanornas inverkan på välbefinnandet.

Kännedom om cirkuskonsten

Mål:

eleverna lär sig

- den moderna cirkuskonstens uttrycksformer
- att förstå cirkuskonsten som internationell konstform.

Innehåll:

- eleverna bekantar sig med den moderna cirkusens utvecklingsstadier, dess olika uttrycksformer och aktuella skeenden
- man fördjupar de planeringskunskaper och -färdigheter som behövs för att planera ett cirkusnummer som en helhet
- eleverna fördjupar sina kunskaper i cirkusens historia
- eleverna bevistar inhemska och internationella föreställningar på professionell nivå
- eleverna lär sig vård och underhåll av materiel, speciellt sådan som används inom deras huvudämne, samt att beakta säkerhetsföreskrifter
- eleverna ges handledning i självständig kunskapsinhämtning
- eleverna bekantar sig med huvudämnets internationella vokabulär.

Scenträning

Mål:

eleverna lär sig

- att förbereda ett cirkusnummer eller en cirkusföreställning

- att skapa nytt och att utveckla egna idéer.

Innehåll:

- eleverna analyserar och övar sig genom praktiska försök i att planera och förbereda ett cirkusnummer
- man gör föreställningar på prov
- eleverna fördjupar sina färdigheter att planera ett cirkusnummer som en helhet
- man undersöker och experimenterar tillsammans i olika konstformers inverkan på cirkusföreställningens konstnärliga uttryck
- eleverna studerar hur man gör modern cirkus.

Slutarbete

Som avslutning på de fördjupade studierna enligt den fördjupade lärokursen i cirkuskonst skall varje elev göra ett slutarbete. Slutarbetet kan vara en individuell föreställning eller en gruppörelställning. Eleven skall bedöma sitt slutarbete utifrån hur väl han eller hon har lyckats förverkliga sin målsättning. Eleven får en muntlig och skriftlig bedömning av sitt arbete.

9 § Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen har samma mål och innehåll som de grundläggande och fördjupade studierna i cirkuskonst.

Vid planering av utbildning för vuxna skall man beakta deltagarnas intressen samt tidigare studier och erfarenheter av cirkuskonst. Vuxna studerande skall få handledning i att utarbeta en egen studieplan utgående från läroanstaltens läroplan. De får handledning i hur man studerar självständigt och sköter uppföljningen och utvärderingen av sitt arbete och sina studier. Inom undervisningen vinnlägger man sig om att skapa ett stödjande och socialt interaktivt studieklimat.

10 § Individualisering av lärokursen och undervisningen

Om en elev på grund av handikapp, sjukdom eller annan liknande orsak inte kan studera enligt läroanstaltens läroplan, kan läroplansmålen individualiseras så att de motsvarar elevens förutsättningar. I sådana fall utarbetas en individuell studieplan i cirkuskonst, i vilken anges studiernas mål, nödvändiga stödåtgärder, studietiden, eventuella prestationer samt bedömningssättet.

Studiernas mål skall vara förenliga med läroplanen i cirkuskonst. Eleven förutsätts ha förmåga att tillgodogöra sig undervisningen. Elevens talang och färdigheter skall utvecklas utifrån hans eller hennes individuella förutsättningar.

Kapitel 5. Bedömning

11 § Bedömningens syfte

Bedömningens syfte är att stödja elevernas framsteg i studierna. Bedömningen skall stödja utvecklingen av elevens självkänsla och uttrycksförmåga och uppmuntra eleven att förkovra sig inom cirkuskonsten. Bedömningen skall ske regelbundet, och eleven skall fortgående ges respons på sitt lärande i olika undervisningssituationer.

Målet är att bedömningen skall utgöra en interaktiv process som inbegriper läraren, eleven och gruppen. Undervisningen skall stödja elevens förmåga att utvärdera sitt eget och andras arbete. Eleven skall under hela sin studietid öva sig i självvärdering och få vägledning i att dokumentera och följa sitt eget lärande.

Bedömningen gäller både processen och slutresultatet. Man bör välja sådana bedömningsmetoder som lämpar sig för användning i samband med de undervisningsmetoder som använts. Bedömningsmetoderna bör mäta hur väl de uppställda målen har uppnåtts, och bör stödja lärandet.

Eleven skall få besked om följande bedömningsgrunder: bedömningens uppgift och mål, vitsordsskala och bedömningskriterier, möjligheter att höja ett vitsord, prestationer som förutsätts för att studierna skall framskrida, rättelse av bedömningen, samt avgångsbetygets innehåll.

12 § Elevbedömning

Eleven får ett betyg och en av två bedömare upprättad skriftlig beskrivning av slutarbetet inom de grundläggande studierna. Bedömningen gäller uttrycket och det tekniska kunnandet.

Över fördjupade studier och slutarbete inom fördjupade studier får eleven ett betyg med skriftlig och sifferbedömning av sitt kunnande. Slutarbetet skall bedömas av minst två bedömare.

Vitsordsskalan

Utmärkt 5

Berömlig 4

God 3

Nöjaktig 2

Godkänd 1.

I enlighet med vad utbildningsanordnaren bestämmer i läroplanen skall en elev ges ett intyg över deltagande eller en skriftlig bedömning, om studierna avbryts eller om eleven av någon annan anledning behöver ett sådant intyg eller en sådan bedömning.

Eleven skall varje år få en skriftlig bedömning av alla sina studier i enlighet med vad utbildningsanordnaren bestämmer i läroplanen.

Eleven skall få muntlig respons på alla sina prestationer.

Kapitel 6. Betyg

13 § Betygets innehåll

Avgångsbetyget är ett officiellt dokument som till sitt innehåll skall överensstämma med grunderna för läroplanen.

Avgångsbetyg över grundläggande studier enligt den fördjupade lärokursen i cirkuskonst

Avgångsbetyget skall innehålla följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier för vilka avgångsbetyget ges
- elevens namn och födelsetid
- studietiden
- elevens slutprestation, skriftlig bedömning, tidpunkt för prestationen
- deltagande i cirkusföreställningar och kulturprojekt
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datum för undervisningsministeriets tillstånd att anordna utbildning
- lagstiftning på vilken utbildningen grundar sig
- anteckning om att utbildningen har genomförts i enlighet med de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för läroplanen för den fördjupade lärokursen i cirkuskonst
- anteckning om att lärokursen i cirkuskonst omfattar grundläggande och fördjupade studier.

Avgångsbetyg över fördjupade studier enligt den fördjupade lärokursen i cirkuskonst

Avgångsbetyget skall innehålla följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier för vilka avgångsbetyget ges
- elevens namn och födelsetid
- studietiden
- elevens slutprestation, sifferbedömning, skriftlig bedömning, tidpunkt för prestationen
- deltagande i cirkusföreställningar och kulturprojekt
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datum för undervisningsministeriets tillstånd att anordna utbildning
- lagstiftning på vilken utbildningen grundar sig
- anteckning om att utbildningen har genomförts i enlighet med de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för läroplanen för den fördjupade lärokursen i cirkuskonst
- anteckning om att lärokursen i cirkuskonst omfattar grundläggande och fördjupade studier.

På begäran skall eleven ges ett intyg över deltagande i studier i fördjupad lärokurs i cirkuskonst samt en skriftlig bedömning. Avgångsbetyget för de fördjupade studierna är samtidigt ett intyg över att eleven har fullgjort hela den fördjupade lärokursen i cirkuskonst inom ramen för den grundläggande konstundervisningen.

Kapitel 7. Läroplanen

14 § Utarbetandet av läroplanen

Utbildningsanordnaren skall för den egna verksamheten utarbeta och godkänna en läroplan som baserar sig på de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den fördjupade lärokursen i cirkuskonst inom ramen för den grundläggande konstundervisningen. Läroplansgrunderna har upprättats för att användas vid utvecklandet av läroplanen och undervisningen. Läroplanen för läroanstalten skall utgöra det viktigaste redskapet för utvecklingen av undervisningen. I läroplanen skall man beakta de särdrag som kännetecknar läroanstalten och dess omvärld, elevernas individuella behov och förutsättningar, vikten av att föra vidare och utveckla cirkuskonstens kulturarv, förändringar och utvecklingsbehov på det nationella och internationella planet samt de krav som gäller inom yrkesutbildningen i cirkuskonst.

15 § Läroplanens innehåll

Läroplanen skall innehålla uppgifter om:

- läroanstaltens verksamhetsidé
- läroanstaltens värdegrund, synen på lärandet, studiemiljön och arbetsmetoderna
- undervisningsutbudet
- undervisningens mål och innehåll
- undervisningsarrangemangen
- studietiden
- grunderna för beviljande av tilläggstid
- vilka studier som skall fullgöras samt studiernas mål och innehåll
- grunderna för utarbetandet av individuella läroplaner
- tillgodoräknande av studier som genomförts på annat håll
- betygens innehåll
- regler för elevantagningen
- antagning som frielev
- samarbetet med vårdnadshavarna
- samarbetet med andra instanser
- elevbedömningen och bedömningsmetoderna
- läroanstaltens självvärdering.